

OCHTENDBESPREKING op donderdag 1 september 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~QVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~PH.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~ }
Afwezig : ~~PH.BVD~~

H.BVD heeft een officiële aanschrijving dd. 26 augustus van de Minister van Binnenlandse Zaken ontvangen, waarin wordt medegedeeld dat met ingang van 1 september tot hoofd van de afdeling Voorlichting van het Departement van Binnenlandse Zaken zal worden benoemd Drs. _____, thans Hoofd Algemene Zaken en Voorlichting van de Nationale Raad voor Maatschappelijk Werk en tevoren Hoofd van de Persdienst van het Ministerie van Financiën.

De Secretaris-Generaal van Justitie zendt aan Binnenlandse Zaken afschrift van een tweetal brieven met bijlagen dd. 5 en 13 juli 1960, van de Commissie van Beheer van de Internationale Cursus Waterbouwkunde van de Stichting voor internationale samenwerking der Nederlandse Universiteiten en Hogescholen, toe. De Governing Council van de International Society of Hydraulic Engineers te Delft spreekt tegenover de heer _____, director of the International Course in Hydraulic Engineering zijn ongerustheid uit over de arrestatie van SMIRNOV, daar men had vernomen dat Smirnov wordt aangeklaagd wegens het verzamelen van gegevens, die deel zouden hebben uitgemaakt van zijn studie-programma aan het Institute of Social Studies. Namens de Commissie van Beheer van de Internationale Cursus Waterbouwkunde ondertekenen Prof.Dr. _____ en Mr. _____ een schrijven aan de Minister van Justitie, waarin zij eerstgenoemd schrijven toezenden. Men ziet dat de eerste brief gedateerd is op de dag van de persconferentie over Smirnov. Men was dus niet juist ingelicht en zal waarschijnlijk niet op de zaak terugkomen. Een ander ding is dat een en ander de indruk maakt, dat er wat achter zit en H.BVD vindt dat wij, i.e. de Minister, moeten antwoorden.
H.C zal de stukken via KA toegezonden krijgen.

H.BVD wil vanmiddag de C-sfeer behandelen met de Overstes _____ en _____

Na discussie wordt besloten dat na een zeer korte inleiding door H.BVD zelf, H.C aan de hand van het tableau van CS zal spreken over de contra-spionage, waarna KB/G het zal overnemen en de techniek van de contra-spionage zal behandelen.

- H.C wil -

H.C wil zich bij zijn gesprek op het statuut MID - BVD baseren.
KB/S zal zich aan het einde van de middag met H.B in verbinding stellen
voor het maken van de afspraak voor de volgende keer, waarbij de B-sfeer
zal worden behandeld.

KB/N deelt mede dat de EVC-groep van de NDSM gisteren bijeen is geweest en dat besloten is de vergadering van de vakraad af te wachten, alvorens nieuwe actie te nemen.

H.B ziet in De Waarheid dat men daar nog steeds op een grotere staking bij de NDSM hoopt.

H.B komt terug op hetgeen hij op 9 augustus ter sprake bracht over het bezoek aan de DDR door een delegatie van het Politiek Jongeren Verbond in Velsen. Hoewel blijkens de uitlatingen van de teruggekeerde jongelui, men geenszins het idee heeft dat de DDR een heilstaat is, is de stemming toch wel zeer neutralistisch en H.B leest een stukje voor uit de IJmuider courant, waar dit uit blijkt. Wij moeten hier zeer oppassen, aldus H.B, want het is duidelijk dat deze jongens op publiciteit uit zijn en verder kan dit contact tot een soort gewoonte uitgroeien. Zo zal een groep Oost-Duitse jongeren het volgende jaar hier komen.

H.B maakt vooral melding van een en ander omdat het nuttig is dat iemand op de 16e september bij de bijeenkomst van deze jongeren aanwezig is. Volgt een discussie over de eenzijdige wetenschap bij de meeste mensen in het Westen en ook bij deze jongeren, over de mate van vrijheid waarmee men in de communistische landen zijn geloof kan beleiden en de gevolgen hiervan voor het maatschappelijk bestaan van de betrokkene.

H.C heeft gisteren bezoek gehad van de heer van de M.I.D.
T.

2. De kwestie van de bij de SMID opgeleide reserve-officieren die achter het IJ.G. verdwijnen: , kwam toevallig ter sprake. vertelde dat deze reserve-officieren een verblijf voor langere tijd behoren te melden. Als zij echter in het kader van de hun door hun werkgever opgedragen taak herhaaldelijk korte reizen moeten maken achter het IJ.G., hoeft dit niet gemeld te worden.

3. De heer vroeg vervolgens of wij restricties hebben t.a.v. het eigen personeel voor reizen achter het IJ.G. Met name voor burgers die bij Defensie in dienst zijn was dit een probleem en hij gaf hiervan enige voorbeelden.
PH.D die morgen met de heer over het reizen van ambtenaren achter het IJ.G. gaat spreken (not. 23-8-'60), neemt hier goede nota van.

1 september 1960.

OCHTENDBESPREKING op vrijdag 2 september 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~H.EA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.E~~ - ~~H.C~~ - ~~H.B~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~PH.BVD~~

H.BVD heeft gisteren bij de twee Overstes dusdanig grote interesse aange-
troffen, dat hij ze pas om 3 uur kon afschudden, om H.C en KB/G aan het
woord te laten. H.BVD is namelijk teruggekomen op hetgeen Overste
op het CVIN had gezegd over de houding van Powers (notulen 27-8-1960) en
had gevraagd hoe Overste zich voorstelde dat de gemiddelde Neder-
landse officier zich in dergelijke omstandigheden zou gedragen, of hij
daacht dat dié een behoorlijk ideologisch gefundamenteerd betoog zou hebben
gehouden. Overste Hollert had dit ontkend onder het motto: "waar zou hij
het vandaan moeten halen", hetgeen H.BVD weer bracht op het werk dat H.KO
op verzoek van de Landmacht doet voor de Landmacht
Hierin waren de heren zeer geïnteresseerd en Overste , die zich ken-
nelijk nog wat vreemd voelt in het vaderland, gaf de wens te kennen nog
eens een hele middag over dit onderwerp te spreken, daar deze voorlichting
over het communisme volgens hem van alles overheersend belang is.
H.C vond ook de belangstelling groot, al was Overste enigszins
non-committal. : maakte een zeer open en wat naïeve indruk, maar het
is een aardige man.
H.BVD heeft afgesproken dat zij drie sessies zullen ondergaan, en wel de
volgende keer met B en daarna met D.
H.B heeft de afspraak voor de volgende keer gemaakt voor 14 september om
14.00 uur.
H.C vermeldt, dat de heren de volgende keer eerst de C - KB/G kant wilden
afmaken. H.C zou ze overigens ook nog wel eens willen spreken nadat ze bij
B geweest zijn.
Toen de heren bedankten voor de hoeveelheid werk die deze besprekingen met
zich meebrengen voor onze Dienst, heeft H.BVD uiteengezet waarom hij dit
doet: Als er op een gegeven moment moeilijkheden ontstaan, willen wij niet
dat U het argument kunt aanvoeren "dat hebben wij nooit geweten". Overste
grinnikte vriendelijk bij deze uitspraak. OVJ, die van de gelegen-
heid gebruikt heeft gemaakt om kennis te maken, heeft de wens te kennen ge-
geven ook eens een bezoek te mogen brengen aan MID en LUID, daar hij niet
weet wat zij doen.

2 september 1960.

OCHTENDRESPREKING op zaterdag 3 september 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~H.M~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/N~~ - ~~KB/N~~
Afwezig :: ~~PH.BVD~~ - ~~OVJ~~

2

H.BVD maakt melding van een bericht, waaruit blijkt dat een groot-handelaar in huishoudelijke artikelen goederen verkoopt aan partijgenoten met een korting van 35%. 10% komt in de partijkas en de overige 25% is korting voor de klant. Dit is weer een manipulatie waar men toevallig is achtergekomen en dan met zorg moet bestuderen, zoals ook de Zilvervloot-actie van De Waarheid, die zoals H.B. mededeelt, ook weer f 15.000.-- per jaar oplevert.

H.B. kan nu antwoord geven op de vraag van H.BVD hoe het mogelijk is dat de Maatschappij Nederland ineens 5% loonsverhoging kan geven. De lonen zijn gefixeerd per rang en de Maatschappij Nederland heeft dus gewoon iedereen in rang verhoogd.

KB/N deelt mede, dat zowel de EVC '58 als de oude EVC de arbeiders hebben geadviseerd niet tevoren aan te kondigen of te laten merken dat zij gaan staken. Zij hebben namelijk de ervaring dat de Directie als zij een staking zag aankomen, maatregelen trof om de schade tot een minimum te beperken. Op vraag van H.BVD of de stakers een tegemoetkoming van het bedrijf hebben gekregen, meent KB/N te weten dat de NDSM een zeer kleine compensatie heeft gegeven.

H.B. deelt nog mede dat vooral in de haven het N.V.V. honderden nieuwe leden had gekregen. KB/N merkt op, dat zij daar juist bang voor zijn, namelijk dat het ex ABT-leden zijn, maar H.B. gelooft dat er ook een groot aantal ongeorganiseerd bij zijn, die van de situatie denken te profiteren en er dan later weer uitlopen.

3 september 1960

OCHTENDBESPREKING op maandag 5 september 1960

Aanwezig: ~~H.KA~~ - OVJ - H.B - H.G - H.D - ~~KB/M~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : H.BVD - ~~PH.BVD~~

H.C vraagt of het naar mening van de aanwezigen nodig is dat bij de zitting van het Special Committee begin november, behalve het rapport van B over de -affaire, ook het subversieve aspect van de zaak aan het Special Committee moet worden gemeld. Op de gewijzigde permanente agenda voor het Special Committee worden genoemd ten eerste: berichten over bewegingen die door de vijand worden misbruikt zoals het Trotzkyisme en ten tweede steun door de tegenstander aan dergelijke bewegingen op het gebied van spionage/sabotage.

H.KA gelooft dat bij de rapportage aan het Special Committee het accent moet liggen op het politieke aspect.

H.B gelooft dat uit het stuk van B de Trotzkyistische organisatie en de steun die zij als organisatie aan de Algerijnse opstandelingen heeft verleend, voldoende uitkomt. Dat de zaak als complet op het gebied van de NATO ligt, gelooft H.B niet.

Op vraag van H.KA deelt H.B mede, dat het betreffende stuk wordt herschreven en wel vóór 15 september gereed zal zijn.

H.D vestigt de aandacht op een bericht in "Economische Voorlichting", een publicatie van het Ministerie van Economische Zaken over arbeid in het buitenland en haalt hier de volgende passage uit aan:

"De OEES-Commissie voor Arbeidskrachten heeft een systeem ontworpen om "arbeidskrachten in staat te stellen door bemiddeling van officiële arbeidsbureaus een betrekking in het buitenland te verkrijgen en om werkgevers, "die behoefte hebben aan een klein aantal buitenlandse arbeidskrachten te "helpen bij de recruterij ervan. De Raad van de Organisatie heeft de deelnemende landen de aanbeveling gedaan alle maatregelen te treffen om de "doeltreffende werking van dit systeem te verzekeren en de activiteit, die "door de arbeidsbureaus bij de uitvoering van het systeem en bij de ontwikkeling van de onderlinge samenwerking op dit terrein worden ontplooid, "regelmatig aan een onderzoek te onderwerpen. De Organisatie zelf zal de "werking van dit systeem nauwkeurig in het oog houden".

Hier zijn dus weer meer landen in het geding dan bij de E.E.G., t.w. Oostenrijk, Ierland, Spanje, Zweden en IJsland. Als het bij de OEES op die manier gaat, aldus H.D, behoeven wij voor de E.E.G. helemaal niets meer te doen. H.KA brengt hier tegen in, dat het bij de E.E.G. zo is, dat het afgeven van een werkvergunning gekoppeld is aan toelating van de arbeider. Dit echter is slechts een voorstel dat volgens OVJ nog geen verdragsverplichting met zich meebrengt.

H.D heeft niettemin het gevoel dat als wij niet snel handelen, wij er niet meer aan te pas zullen komen en zou dus willen beginnen met ons eigen ministerie er toe te krijgen haar eisen te stellen.

H.C is het met H.D eens dat wij hier tussen moeten gaan zitten, voordat de zaak in de Ministerraad komt en er een beslissing wordt genomen, die niet meer teruggedraaid kan worden.

H.KA vraagt H.D een suggestie op papier te zetten hoe aan deze dreiging het hoofd moet worden geboden.

H.D zou dan willen voorstellen deze tot Mr. te richten. Er op te wijzen dat deze zaak helemaal verkeerd loopt, dat als wij nu niets doen

Economische Zaken,

het over een jaar uit is met de personele beveiliging. Op overleg met Defensie, Sociale Zaken, Binnenlandse Zaken en Buitenlandse Zaken aan te dringen, waarbij een deel der bedrijven van de sleutelpuntlijst vergunning om vreemde arbeiders te nemen zou moeten worden geweigerd. *Vragen.*

H.B. gelooft nooit dat de werkgevers daar genoeg mee zullen nemen. Zij zullen zich bij de Regering beklagen over discriminerende maatregelen die genomen worden, zonder dat zij ergens op gebaseerd zijn. H.E. spreekt in dit verband als zijn mening uit dat het gehele anti-sabotage programma praktisch geen basis heeft, op een *verkeerde* ~~verkeerde~~ *Veronderstelt* hypothese berust en een product is van apostolische ijver.

H.D. is het hier wel mee eens en vindt persoonlijk ook dat het ergens anders in zit. *Substantieel*

H.C. spreekt nog over een systeem waarover hij gelezen heeft, waarbij in tijd van spanning op een bepaald waarschuwingsteken een bepaalde categorie werknemers niet meer in het bedrijf wordt toegelaten.

H.D. weet van één bedrijf in Nederland dat geen vreemde arbeiders mag aannemen, namelijk Hispano Suisa, waarin de Staat heeft geïnvesteerd en dat is opgericht in een tijd dat de werkgelegenheid voor Nederlandse arbeiders krap was.

Een verder voorbeeld is de Nederlandse Spoorwegen, waar in de statuten staat, dat zij geen vreemdelingen mogen employeren zonder hiervoor vergunning te hebben gevraagd.

5 september 1960.

OCHTENDBESPREEKING op dinsdag 6 september 1960

Aanwezig: ~~H.KA~~ - ~~OWJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KA2~~ - ~~KB2~~
Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~PH.BVD~~

Notulen gisteren:

H.D verzoekt de volgende veranderingen in de notulen aan te brengen.

Op bladzijde 2, 1e regel, Economische Zaken, Defensie enz.

Verder zou hij deze zin na de komma als volgt willen veranderen: "waarbij een deel der bedrijven van de sleutelpuntlijst vergunning om vreemde arbeiders te nemen zou moeten vragen".

H.B gelooft dat in deze passage het woord "verouderde" hypothese beter is dan "verkeerde".

H.KA deelt naar aanleiding van hetgeen H.D gisteren ter sprake bracht over het voorstel van de O.E.E.S commissie voor arbeidskrachten mede, dat deze zaak ook speelt in de Benelux commissie, waarin KA2 Binnenlandse Zaken vertegenwoordigt. Mr. heeft zijn visie op de uitvoering van het verdrag in een nota verwerkt en wil trachten in de Benelux commissie steun hiervoor van België en Luxemburg te verkrijgen. Het gaat hier om een speciale interpretatie van het woord Openbare Orde. Volgende week komt de commissie weer bijeen en H.KA heeft het verdrag EEG doorgeworsteld en heeft KA2 verzocht naar Binnenlandse Zaken te gaan. KA2 heeft bij Justitie een brief van Binnenlandse Zaken opgediept, waarin men zich vrijwel accoord verklaarde met het standpunt van Mr. . Met deze brief is KA2 naar de heer geweest om te overleggen, evenwel zonder succes, daar deze zijn stukken niet kon vinden. KA2 zal vandaag doorgaan en spreken met Mr.

H.KA gelooft dat dit als voorbereiding goed is, om wat meer inzicht te krijgen over wat er leeft bij de departementen. H.KA vraagt zich af, of wij voor onze zaak in eerste instantie moeten zijn bij de heer .

H.D dacht dat wij het beste bij de Minister konden zijn, die reeds persoonlijk met Minister Van Rooy heeft gesproken (notulen 16-7-1960). Daaraan zouden wij moeten rappeleren en zeggen dat het van kwaad tot erger gaat.

H.D komt later te spreken over de gevolgen die deze vrije arbeiders migratie zal hebben voor Europa, waar het leven meer en meer aspecten van dat in de Verenigde Staten zal krijgen. Zo zullen deze mensen zich gemakkelijk kunnen onttrekken aan de Justitie. H.D geeft hier als in het oog springend voorbeeld hoe makkelijk men in de Verenigde Staten bigamie kan plegen, omdat men van de ene staat naar de andere kan verhuizen en zich zodoende aan strafrechtelijke vervolging kan onttrekken. Dit geldt ook voor andere kleinere misdrijven.

Tot slot een discussie over hoe groot de coverage van de Westerse inlichtingendiensten zou zijn als zij werkelijk volledig samen konden werken.

6 september 1960.

OGHTENDBESPREKING op woensdag 7 september 1960

Aanwezig: ~~H.KA~~ - ~~H.B~~ - ~~PH.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~

Afwezig: ~~H.BVD~~ - ~~PH.BVD~~ - ~~O.V.J.~~

Op vraag van H.B zegt KB/H dat de Nouvel Ordre Européen een neo-fascistische organisatie is met aanhangers in o.a. Italië, Frankrijk en West-Duitsland. Het is niet bekend waar de hoofdzetel is.

H.KA heeft gisteren met H.C en PH.C onder de loupe genomen welk inzicht wij hebben in het vreemdelingenverkeer, i.e. visumplichtigen die het land binnen komen (notulen 29-8-1960). Vroeger kregen wij de visumaanvragen, die wij konden registreren. Nu hebben wij daartoe de gelegenheid niet meer en moeten wij bij de Visadienst de visumaanvragen gaan meelesen en de voor ons interessante gevallen er uit halen. Dit geldt niet voor de Russen, van wie wij alles krijgen omdat deze aanvragen meestal over Buitenlandse Zaken lopen. De moeilijkheid bij de bovengeschetste gang van zaken is, dat Mr. dit moet doen op aanwijzingen van de desk-officiers en dat het resultaat vrij gebrekkig is.

Gisteren is overlegd hoe hierin verbetering is te brengen. De visumaanvrager moet in vijf-voud een formulier invullen, waarvan het vijfde exemplaar wordt gebruikt ter informatie van de politie. Het is nu misschien mogelijk op deze politielijn de zaak iets meer naar ons toe te halen, aldus H.KA. Wat betreft de aanvragen die in België binnenkomen, deze worden bekeken door de heer , maar niet door de desks.

PH.C brengt het beleid t.a.v. de Joegoslaven ter sprake, en vraagt speciaal het oordeel van B. Het is zo, dat onze posten in het buitenland een algemene machtiging hebben om visa te verlenen aan Joegoslaven, tenzij dezen voor familiebezoek wensen te komen (om eventuele moeilijkheden t.a.v. vestiging te voorkomen). Tot voor kort moesten de posten hiervan direct telegrafisch kennis geven aan de Visadienst. Dit is nu op voorstel van de Belgen afgeschaft en in plaats daarvan krijgen wij - tenminste een maand later - periodieke staten waarop de visumaanvragen staan vermeld. Verder krijgen wij van de Marechaussee melding als zij per vliegtuig het land binnenkomen.

H.B raadt PH.C aan dit aan B&B te vragen - hem schijnt het toe dat B hiermee genoeg kan nemen.

KB/N acht dit ook voldoende, daar het bij hem meestal gaat om verificatie achteraf. Overigens bereikten hem tot nog toe de aanvragen ook al na gemiddeld 14 dagen.

PH.C is blij met deze antwoorden. Zelfs om de periodieke staten te krijgen, zal het nog vechten worden, aldus PH.C, waarop H.KA aanraadt, deze bij Buitenlandse Zaken te leen te vragen.

H.B ziet in De Waarheid dat een aantal nieuwe Centrum-couranten is uitgekomen, en neemt aan dat dit de uitvoering is van de P.B. zitting, die vorige week heeft plaats gehad.

Op vraag van H.KA zegt KB/N, dat hier ook rapporten over zijn en dat H.KO middels deze rapporten zal worden ingelicht.

Men spreekt over de persconferentie van de twee Amerikaanse code-deskundigen, die naar de S.U. zijn overgelopen en die mededeling hebben gedaan dat Amerika de codes had gebroken van vele landen, waar onder ook NATO-partners.

H.D deelt mede dat bezoeken zijn afgelegd bij de NDSM en Werkspoor, de bedrijven die wel op de tweede, maar niet op de eerste lijst van Sociale Zaken stonden (notulen 27-8-1960). Men keek sip toen men hoorde dat er niet op gerekend moest worden dat achteraf enige screening kon plaats vinden. Men was overigens niet van plan Italianen aan te nemen, zolang de huidige arbeidsonrust voortduurt. Zij hebben zich dus voorlopig in de tweede linie opgesteld.

7 september 1960.

OGHTENDBESPREEKING op donderdag 8 september 1960

Aanwezig: H.BVD - H.KA - OVJ - H.B - H.C - H.D - KB/H - KB/N
Afwezig :: PH.BVD

H.BVD heeft tijdens de afwezigheid van H.D aan PH.D verteld dat het de bedoeling is dat de B.V.D. een security-man levert, die een 3/4 jaar naar Nieuw Guinea gaat. In die tijd moet hij dan de nodige security-voorschriften maken en deze met de bedrijfsleiders en het Bestuur bespreken. Verder kan dan de controle worden overgelaten aan de plaatselijke security-mensen van . De betreffende functionaris moet deskundig zijn en met kracht van overtuiging de mensen aldaar bijbrengen dat beveiliging noodzakelijk is, zonder dat zij hierdoor geïrriteerd worden. H.D zal zijn gedachten hierover laten gaan. H.BVD deelt nog mede dat de heer van CRES in principe bereid is als documentatie-deskundige naar Nieuw Guinea te gaan.

H.D komt terug op het artikel 223 van het EEG-verdrag dat H.KA gisteren heeft genoemd. Dit artikel, dat door H.D gedeeltelijk wordt voorgelezen, is zò toepasbaar t.a.v. de anti-spionage bedrijven. In lid 1 b) wordt namelijk gesteld:

"elke Lid-Staat kan de maatregelen nemen die hij noodzakelijk acht voor de bescherming van de wezenlijke belangen van zijn veiligheid en die betrekking hebben op de produktie van of de handel in wapenen, munitie en oorlogsmateriaal; die maatregelen mogen de mededingingsverhoudingen op de gemeenschappelijke markt niet wijzigen voor produkten die niet bestemd zijn voor specifiek militaire doeleinden".

Van een in 1958 door de Raad vastgestelde lijst van producten waarop de bepalingen van 1 b van toepassing zijn, en die vertrouwelijk is, zou door ons moeten worden kennis genomen, aldus H.D.

De militairen (de dienst van de heer) zijn bij de vaststelling van de lijst geraadpleegd.

Na discussie wordt besloten dat wij het beste kunnen beginnen met de kwestie neer te leggen bij Mr. met de vraag welke weg wij moeten bewandelen.

De nota van Mr. - waarmee Minister Toxopeüs bij een brief van 25 februari t.a.v. de interpretatie van "Openbare Orde" zijn instemming heeft betuigd - wordt eerstdaags aangeboden aan de Ministerraad. Dan moet Minister Toxopeüs in de Ministerraad een waarschuwend stem laten horen en er op wijzen dat er bedrijven zijn, waar beveiliging is toegepast en die niet in staat zijn zonder meer vreemde arbeiders toe te laten.

Als eenmaal de Ministerraad begrijpt waarom het gaat, zouden wij dan moeten eisen dat dezelfde clausule als artikel 223 lid 1 b ook wordt toegepast bij een eventuele overeenkomst in OEEES-verband, aldus H.D.

Op vraag van H.BVD of wij in de militairen niet onze natuurlijke vrienden hebben in deze, zegt H.D, dat inderdaad morgen deze zaak in een extra formeel overleg aan de orde wordt gesteld.

De militairen weten waarschijnlijk nog van niets, maar zij zullen een goed acces hebben tot - waarvan gebruik zou kunnen worden gemaakt.

H.KA gelooft dat wij in ieder geval een memorie moeten klaarmaken die wij bij de Secretaris-Generaal kunnen achterlaten.

H.C vraagt zich af of t.a.v. de uitzending van _____ en de ambtenaar _____, behalve de salariskwestie, moeilijkheden zullen rijzen met de wijze van detachering.

H.BVD antwoord, dat hij _____ heeft gezegd dat hij gewoon blijft doorlopen in de ranglijst en dat hij goed moet beseffen dat de Regering hem vraagt en dat hij het niet is die solliciteert.

OVJ zet uiteen dat de Minister voor bepaalde functionarissen in Nieuw Guinea het in het kort door OVJ toegelichte, West Indische detacheringsbesluit analoog wil toepassen.

H.D heeft wederom geen antwoord gekregen van de heer _____ naar aanleiding zijn voorgenomen bezoek (notulen 30-7-1960) bij het T.C.L. en weet dus niet wanneer wij hem kunnen verwachten.

H.B komt terug op de vraag van H.C (notulen 5-9-1960) of voor het Special Committee er een speciaal rapport moet komen over de _____-zaak als complot. Als dit inderdaad niet nodig geoordeeld mocht worden, wil H.B een korte passage van GRD aan zijn rapport, waarin het Trozkyistische aspect

wordt gegeven, toevoegen.

8 september 1960.

Aanwezig: ~~H.KA~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~PH.BVD~~ - ~~GVJ~~

2

H.D betwijfelt of de militairen inderdaad een goed acces hebben tot de heer , directeur-generaal van Defensie en voegt het woord "moeten" aan de betreffende zin toe.

H.KA deelt ten behoeve van het Informeel Overleg van hedenmorgen het resultaat van het gesprek met mede. Het door in zijn nota aan de Ministerraad uiteengezette standpunt, beoogt inderdaad door een bepaalde redactie van ~~A~~-en-O. - en dus interpretatie van de uitvoeringsbepalingen - een Lid-Staat in de mogelijkheid te stellen te zeggen dat zij geen Italianen wil hebben. Dit is dus een discriminatie t.a.v. nationaliteiten.

Openbare orde in openbare veiligheidszaken

H.KA verwacht niet dat het veel kans van slagen heeft. Het zal zelfs moeilijk zijn België en Luxemburg hierin mee te krijgen en uiteindelijk moet het EEG-Hof, waar ook Italianen in zitten, hierover beslissen. Mocht het standpunt aanvaard worden, dan zitten wij wat repressieve mogelijkheden betreft veilig genoeg, preventief zullen wij echter afhangen van gegevens uit politieke screening en als dezelfde procedure zou worden gevolgd als nu met de Italiaanse arbeiders, hangen wij volkomen in de lucht. De onderhandelingen wat betreft deze EEG-verordening, zijn moeizaam omdat deze steeds in handen komen van supra-nationale figuren die - zoals zij in Brussel zitten - plus royalistes que le roi zijn en er druk achter zetten om de verordening op 1-1-'61 in werking te stellen. Voor zover wij daar aan overgeleverd zijn, zijn wij dus niet gelukkig.

Deze nota ligt dus zuiver op het gebied van Justitie en wij zullen hen hierin steunen, aldus H.KA. Wij zitten echter op een ander front, waarbij de screening een moeilijkheid zal blijven vormen.

H.D haalt artikel 48 aan, dat inhoudt de afschaffing van discriminatie t.a.v. nationaliteiten en gelooft niet dat veel kans maakt en deze ultima ratio ooit zal worden toegepast.

H.KA spreekt over nog andere barrières die de door H.D voorziene stroom zullen tegenhouden; in Duitsland heerst een groot tekort aan arbeidskrachten. Het is voornamelijk Italië, dat zijn arbeiders probeert te lozen. H.D memoreert dat ook Noord Afrikanen in de zin van de Wet Fransen zijn en dat niets hen kan beletten hier te komen.

was verder van mening, dat wij ons t.a.v. de OEES geen zorgen behoeven te maken, omdat Justitie daar de kraan i.e. de toelating in handen heeft, zodat zij ons hierbij om advies kunnen vragen. Het systeem van de OEES bestaat volgens al jaren.

Migratie van arbeiders in OEES verband komt alleen individueel voor, had gezegd en lukt slechts als een werknemer een lijntje naar een werkgever heeft.

H.D maakt zich niettemin ongerust dat de OEES, die blijkens het stukje in Economische Voorlichting (notulen 5-9-1960) bezig is de uitwisseling van arbeidskrachten tot een reguliere zaak te maken, zich zal gaan spiegelen aan de EEG.

Afgesproken is dat wij naar de Secretaris-Generaal gaan en dat Justitie ons een seintje zal geven t.a.v. het tijdstip dat de nota in de Ministerraad komt, zodat wij daarop kunnen afstemmen.

H.KA zal overigens zien of wij Mr. reeds eerder kunnen benaderen.

H.C deelt mede, dat bij de heer is geweest die hem een heel ander verhaal vertelde over zijn uitzending, namelijk dat het de bedoeling was dat hij voor drie jaar ging. is hiertoe niet bereid. Hij heeft formulieren meegekregen en H.KA, volgens wie een en ander te wijten is aan gebrekkige coördinatie op Directie Nieuw Guinea, raadt H.C aan te zeggen dat zich wel reeds medisch laat keuren.

Ten aanzien van de dagstaat merkt KB/N op dat het duidelijk is: dat men in het partijbestuur niet heeft durven praten over de internationale situatie.

H.D heeft ook een kleine explosie te melden, namelijk dat het gesprek tussen DRES en de nieuwe commissaris in Breda, , naar aanleiding van het bezoek van eerstgenoemde aan Hispano Suiza, flink vonken getrokken heeft. wilde DRES namelijk opdragen om na afloop van de bespreking met Hispano Suiza bij hem rapport uit te komen brengen. DRES heeft dit geweigerd en heeft toegezegd dat hij een briefje zal schrijven of zal opbellen. DRES is zeer verbolgen over de houding van commissaris . H.D heeft DRES gevraagd H.KCP in te lichten. Wat betreft Hispano Suiza, die in de markt was voor Italiaanse arbeiders, deelt H.D mede dat dit een puinhoop is. is ontslagen en naar de UNO verhuisd. De hele zaak zal opnieuw op de helling moeten, aldus H.D en

het hoofdkantoor gaat drastisch te werk. H.D vermoedt dat zij bezig zijn ander kapitaal te interesseren en gelooft dat op den duur de zaak wel te saneren is. Ten aanzien van de arbeiders heeft DRES er op gewezen welke bepalingen t.a.v. hun bedrijf bestaan (notulen 5-9-1960) en dat dit niet herroepen is. Men was hier ongelukkig over, want wegens wangedrag van de personeelschef, is personeelwerving in de streek niet meer mogelijk en zijn zij aangewezen op vreemde arbeidskrachten.

9 september 1960.

OGHTENDBESPREEKING op zaterdag 10 september 1960

Aanwezig: ~~H.K.A.~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B.~~ - ~~H.C.~~ - ~~H.D.~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~PH.BVD~~

Notulen gisteren:

Voor de letters O. en O. in de tweede alinea gelieve men te lezen Openbare Orde en Openbare Veiligheid.

H.D deelt mede, dat het Informeel Overleg niets speciaal heeft opgeleverd.

- OVJ was -

OVJ heeft voorts mededeling gedaan aan Van Tuyl over de uitlatingen van
n.a.v. de zakenliedenmissie naar Rusland
benevens diens opmerking over verhouding Nederland - Rusland.

10 september 1960.

Op de ochtendbespreking van 12 september kwamen geen onderwerpen ter sprake.

OCHTENDBESPREKING op dinsdag 13 september 1960

Aanwezig: ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~PH.BVD~~

Maandag 12 september 1960 kwamen geen onderwerpen ter tafel.

H.D heeft de heer [ ] aan de telefoon gehad. Het voorgenomen bezoek aan het T.C.L. in september kan niet doorgaan. Afgesproken is nu om dit bezoek op 3-4 of 10-11 november te doen plaatsvinden. De heer zal dan ook bij ons komen.

H.D heeft vernomen dat bij Hispano Suiza 75 Spanjaarden zullen worden te werk gesteld, zulks in afwijking van wat destijds bij de oprichting van

- het -

het bedrijf met betrekking tot het personeel is overeengekomen (notulen 5-9-1960). Het blijkt dat deze aangelegenheid in de Ministerraad is besproken en aanvaard.

H.KA heeft in de courant gelezen dat de gevangenhouding van Raptis en Santen weer is verlengd. OVJ deelt mede dat dit nog wel enige keren zal gebeuren. De berechting zal nog wel enige maanden op zich laten wachten.

13 september 1960.

7

OCHTENDBESPREKING op woensdag 14 september 1960

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B.~~ - ~~H.C.~~ - ~~H.D.~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVD~~

Op vraag OVJ zegt KB/N dat bij EA bekend is wanneer de troepeninschepingen voor Nieuw Guinea plaatsvinden.

H.D vraagt of het uitzenden van communisten naar Moskou nu een meer geregelde zaak wordt en of dit ten doel heeft het bijspijmen van deze jongelieden.

H.B deelt mede dat dit het vorige jaar is begonnen en dat zich in verschillende Westerse landen hetzelfde verschijnsel voordoet, met uitzondering van Denemarken waar reeds in 1958 massale scholing in Moskou is geconstateerd.

De selectie van deze jongelieden geschiedt volgens KB/N op hoog niveau, Paul de Groot en de organisatie-secretaris Hoekstra.

Discussie over het stuk in De Volkskrant, dat een hooggeplaatst Amerikaans functionaris het overlopen van de veiligheidscoördinatoren naar Moskou mogelijk de zwaarste slag voor de Amerikaanse geheime dienst noemt sedert Fuchs etc., daar het gehele code-netwerk zou zijn gecompromitteerd.

H.D is bij de P.G. Den Haag geweest i.v.m. het vliegtuigongeluk van de Hugo de Groot (notulen 6-8-1960). Het dossier van Justitie is miniem en H.D mist hierin bijvoorbeeld de rapporten van de gerechtelijke deskundige van de sectie die op vijf slachtoffers van de ramp is toegepast. Mr.

heeft zijn intermédiaire aangeboden bij om t.a.v. de vragen zoals wij die in onze brief hebben geformuleerd met een antwoord te komen. H.D heeft een vaag gevoel dat ook de P.G. niet happy over deze zaak is - het is dan ook merkwaardig dat volgens de heer met een kist gegevens zit, die dan op een of andere manier Justitie niet bereikt hebben, waarbij H.KA aantekent dat zij misschien niet op het gebied van Justitie liggen.

Men spreekt er over dat in ieder geval v.d.Minne gelijk had, toen hij zei dat het dossier niets om het lijf had.

PH.BVD meent, dat er krachten aan het werk zijn om deze zaak er onder te houden.

Ten aanzien van een bezwaar dat de P.G. opperde over het ter beschikking stellen door Justitie van de gegevens aan de B.V.D., heeft H.D verklaard dit moeilijk te kunnen begrijpen.

In ieder geval zit Mr. niet tegen.

H.KA vertelt t.b.v. PH.BVD over het bezoek van de Overstes en (notulen 2-9-1960). H.B zal ze vanmiddag om 14.00 uur bij zich krijgen.

Na discussie wordt besloten dat PH.BVD de heren zal ontvangen en ze bij H.B zal brengen. H.D zal dan tegen het eind van de middag bij H.B een afspraak met de heren komen maken voor hun volgende session, bij D.

H.C merkt op dat Overste had gezegd dat hij van alleen maar de allerplezierigste verhalen had gehoord over de samenwerking en raadt H.D aan ook van zijn kant waardering hiervoor uit te spreken.

Op vraag van PH.BVD zegt H.C dat hij in zijn betoog van 2 september jl. op verschillende plaatsen heeft laten uitkomen hoe zeer wij hechten aan een strikte naleving van het statuut en dat dit op den duur de basis zal moeten worden.

14 september 1960.

OCHTENDBESPREKING op donderdag 15 september 1960

Aanwezig: PH.BVD - H.KA - H.B. - H.C - H.D - KB/H - KB/N
Afwezig : H.BVD - OLV

H.B. brengt verslag uit van het bezoek van de Overstes _____ en _____, die van een grote doch ietwat kinderlijke interesse blijk gaven. Zeer geïnteresseerd was _____ in BPR en stelde de niet onverstandige vraag wat eigenlijk doet.

Er was geen tijd meer voor een uiteenzetting door B&B en H.B. waarschuwt H.D. dat de Overstes de volgende keer mogelijk hier nog op terug zullen komen.

H.D. heeft een afspraak gemaakt voor in de verre toekomst.

H.B. deelt ten vervolge op hetgeen hij op 17 augustus jl. over het Wereld Jeugd Forum te Moskou te berde bracht mede, dat twee NCSV'ers daarheen zijn vertrokken, als deel van een voorbereidend gezelschap. Voor het A.N.J.V. is: _____
gegaan.

De twee NCSV'ers hebben een briefing gehad van H.KO; één of beiden hebben aangeboden iets voor ons te doen, waarop H.KO contact heeft opgenomen met KB/N die geen instructies en geen opdracht heeft verstrekt, maar heeft laten zeggen alleen in een debriefing te zijn geïnteresseerd.

Vervolgens hebben òf de jongens òf het bestuur van de NCSV een brief geschreven aan de ambassade in Moskou waarin zij om hulp en bijstand verzoe- ken. Zij hebben daarin geschreven dat zij de reis met de heer _____

van de B.V.D. hebben besproken. Deze brief is over de post gestuurd en op de ambassade gearriveerd met het stempel van de Russische censor, ten teken dat hij geopend is. De jongelui hebben hiervan afgeweten en zijn niettemin vertrokken zoals BFR van KO5 heeft gehoord.

H.B. vindt dit een ernstig staaltje van onverantwoordelijkheid en is bang dat deze jongens à la Powers zullen worden misbruikt.

H.D. gelooft dat Buitenlandse Zaken aan de ambassadeur moet telegraferen dat hij de jongens op de ambassade haalt en op het eerste KLM vliegtuig terug- stuurt.

PH.BVD gelooft ook dat wij dit aan Buitenlandse Zaken moeten voorstellen, maar wacht eerst het bezoek van vanmorgen van H.KO af.

- H.D. komt -

H.D komt terug op de KB/G dagstaat van 12 september en vraagt KB/H deze nader uiteen te zetten.

15 september 1960.

8

OGHTENDEESPREKING op vrijdag 16 september 1960

Aanwezig: PH.BVD - H.KA - H.B. - H.C - H.D - KB/H - KB/N
Afwezig : H.BVD - OVJ

Discussie over de roerige toestand in het bedrijfsleven, die naar de mening van de aanwezigen zal uitlopen op een loonronde.

H.D ziet, dat er een handelsmissie naar Hongarije wordt geplanned en vraagt zich af of hier iets aan gedaan moet worden. De organisatie is in handen van het Verbond van de Nederlandse Groothandel, secretaris:
Uit een lijst van de deelnemers worden door H.D enige namen opgesomd.
H.C gelooft dat briefing moeilijk wordt, omdat nergens blijkt dat er een overheidselement vertegenwoordigd is.
H.C ontvangt het C.O. van H.D.

PH.BVD heeft met H.KO gesproken over de zaak van de NCSV'ers. H.KO verklaarde dat alle inlichtingen van hem afstonden, maar dat hij nooit gezegd had dat de brief door de censor was geopend - wel had de post er lang over gedaan. H.KO had met besproken wat er aan de zaak gedaan moest worden. Beiden hadden na een eerste opwelling dat de plannen van de jongens verhinderd moesten worden, besloten hen hun gang te laten gaan. De secretaris van de NCSV had de brief geschreven. Behalve de B.V.D. had ook de heer "de reis van de jongelieden toegejuicht". H.KO heeft de twee reizigers toegesproken en uitdrukkelijk gewaarschuwd dat zij een enorm risico nemen. Zij begrepen dit en accepteerden bij voorbaat de mogelijkheid, dat zij de veiligheidsdienst achter zich zouden krijgen, zij wilden echter hun overtuiging uitdragen, hadden Russische bijbels bij zich en waren van een heilig vuur beziel. Beide jongens hebben de SMID-opleiding achter de rug en willen in Rusland desgevraagd mededelen dat zij hun Russisch in het leger geleerd hebben.
Men vindt de combinatie BVD/SMID dermate bezwarend, dat het wel eens een zeer ongelijke strijd zou kunnen worden voor deze jongelieden.
Men besluit echter geen actie te ondernemen en alleen ambassadeur mede te delen dat het "toejuichen" van de B.V.D. bepaald een overstatement is.

- PH.BVD zal -

PH.BVD zal H.KO vragen dit met te regelen.

H.KA deelt mede dat KA2 is teruggekeerd van de zitting van de Bijzondere Commissie van de Benelux en meldt dat er de Belgen zeer veel aan gelegen is, om het voorstel t.a.v. de reisbeperkingen voor IJ.G.-diplomaten er door te krijgen, dus het voorstel van (notulen 6-8-1960). Ons Ministerie van Buitenlandse Zaken neemt een vrij weifelende houding hier-tegenover aan, omdat vindt, dat wij dit eerder hadden moeten aanbinden. Niet bekend is of Luxemburg een bepaald standpunt heeft ingenomen.

Voor maandag a.s. is nu een bijeenkomst belegd van vertegenwoordigers van de Ministeries van Buitenlandse Zaken met vertegenwoordigers van de Veiligheidsdiensten. achtte het mogelijk dat zelf zou komen. H.KA zal dit trachten te verifiëren bij en zal daarna met H.C spreken, die dan als vertegenwoordiger van de B.V.D. aan de bespreking zou moeten deelnemen.

16 september 1960.

9
OCHTENDBESPREEKING d.d. zaterdag 17 september 1960

Aanwezig: PH.BVD - H.KA - H.B - H.C - H.D - KB/G - KB/N
Afwezig : H.BVD - OVJ.

H.B deelt naar aanleiding van een opmerking van PH.BVD mede, dat Joop Zwart volgende week in vrijheid wordt gesteld.
KB/N zegt dat dit een teleurstelling is voor Mr. , die vast gerekend had op een tweede termijn.

PH.BVD deelt mede, dat OVJ en hij een nota over de samenwerking met Justitie en Politie hebben ontworpen, die aan de P.G.'s zal worden verstuurd.

H.C heeft gezien, dat de deelnemers aan de reis naar Hongarije (notulen gisteren) bijna allemaal lieden zijn die reeds regelmatig achter het IJ.G. reizen, zodat menten aanzien van deze mensen kan zeggen dat een reis in groepsverband voor hen minder gevaar oplevert en een briefing niet nodig is.

H.B ziet, dat "De Waarheid" grote ophef maakt van het a.s. bezoek van de Engelse vakbondsleider KERRIGAN en CAMPBELL. De Engelsen houden blijkbaar rekening met de mogelijkheid dat zij uit Nederland geweerd worden.

H.D heeft gisteren een gesprek gehad met Justitie en Atoomzaken Buitenlandse Zaken over de screening van sollicitanten voor Euratom (notulen 23-4-60) en eventueel andere Europese Gemeenschappen.

- H.D -

H.B deelt mede, dat het bezoek van Dr. [redacted] pijnloos is verlopen. [redacted] had enige dagen na de explosie zijn tweede man, [redacted] naar [redacted] gestuurd om te zien hoe het land lag. [redacted] Was er inderdaad op teruggekomen, had gezegd dat het zo niets was, dat echter [redacted] ook niet zelf aan de besprekingen deel nam en dat dus hij, [redacted], besloten was in het vervolg als zijn vervanger te sturen.

Van hier uit heeft [redacted] admiraal Kist opgebeld en het bovenstaande verteld. Kist had hierop gezegd niet meer stof te willen doen opwaaien dan nodig was en had verklaard niets te doen, daar hij dit beschouwde als niet meer dan een rimpeling in de goede samenwerking - waarvoor geen coördinator nodig is.

Afgesproken is nu, dat wij de volgende keer het maandoverzicht aan Buitenlandse Zaken sturen zoals steeds, maar ditmaal met een briefje er bij, waarin wij een datum voor de bespreking suggereren. Dan kan hij [redacted] sturen. H.B stelt zich nu voor om het KB/N rapport, waarin [redacted] zich uitlaat over de reis van minister Luns naar Joegoslavië, persoonlijk aan [redacted] te gaan aanbieden onder het motto, dat het zich minder leent voor officiële rapportage.

Intussen is H.B gebleken, dat [redacted] over veel minder informatie over de kloof Moskou/Peking beschikt dan wij.

H.KA deelt mede, dat de bijeenkomst voor maandag over de reisbeperkingen voor IJ.G. diplomaten is afgezegd, omdat [redacted] woensdag komt - waarvan [redacted] niet op de hoogte bleek.

Nu zal maandag in Brussel [redacted] in een voorbespreking een gezamenlijk standpunt worden bepaald.

17 september 1960.

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OPJ~~ - ~~H.E~~ - ~~H.S~~ - ~~H.B~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVB~~

PH.BVD komt terug op hetgeen reeds eerder
werd verteld over de historie van de operatie .

door KB/G

H.KA brengt verslag uit over de vergadering van gisteren in Brussel over de reisbeperking voor IJ.G.-diplomaten (notulen gisteren). Nadat het lang geduurd heeft de weg naar een bevredigende oplossing te vinden, lijkt het er op of t.a.v. de reizen van IJ.G.-personeel in de Benelux iets positiefs is bereikt, al moeten wij nog zien in de praktijk wat het waard is. Van de kant van de Veiligheidsdiensten zijn bepaalde voorstellen gedaan. Voor art. 6 van de Ministeriële beschikking betreffende het verkeer van vreemdelingen in het Beneluxgebied

"De vreemdelingen, bevoorrecht bij internationale gewoonten, akkoorden en overeenkomsten en regelmatig gevestigd in één der drie Beneluxlanden, kunnen zich op grond van hun paspoort gedurende de tijdvakken, vermeld in artikel 5, in het Beneluxgebied verplaatsen, op voorwaarde echter dat wederkerigheid is verzekerd door de landen van herkomst van deze vreemdelingen."

komt het volgende artikel in de plaats:

"De vreemdelingen, bevoorrecht bij internationale gewoonten, akkoorden en overeenkomsten en regelmatig gevestigd in één der drie Beneluxlanden, kunnen zich op grond van hun paspoort gedurende de tijdvakken, vermeld in artikel 5, in het Beneluxgebied verplaatsen, indien zij in het bezit zijn van voor het Beneluxgebied geldige reisdocumenten. Zij bovengenoemde vreemdelingen aan de visumplicht onderworpen, dan dienen zij de plaats van bestemming, de datum en de duur van hun voorgenomen reis in een van de Beneluxlanden waar zij niet zijn geaccrediteerd, 24 uur van tevoren kenbaar te maken aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken van het land waar zij hun functie uitoefenen."

De wederkerigheid bleek vooral een moeilijkheid, omdat de IJ.G.-landen (Polen, CSR en Hongarije), die niet aan een zône gebonden zijn, hier niet onder te brengen zijn.

H.KA had liefst het gehele artikel 6 willen schrappen of vaag willen houden en zeggen dat diplomaten niet onder een visum vallen. Men was echter van mening dat als er iets hieromtrent geregeld moest worden het in de beschikking moest komen. De Belgen waren nogal formeel, aldus H.KA, maar overigens zeer bereidwillig om beperkende bepalingen voor IJ.G.-diplomaten in het leven te roepen.

H.C zegt desgevraagd dat 24 uur niet genoeg is om iemand te volgen die uit België komt, maar het geeft misschien een inzicht in de hoeveelheid reizen en welke mensen er reizen, hetgeen H.C dan ook een minimum requirement voor ons noemt.

H.KA deelt verder mede, dat in aansluiting op de gewijzigde tekst van art. 6 een tekst is ontworpen voor een circulaire die door de drie Ministeries van Buitenlandse Zaken aan de betrokken IJ.G.-vertegenwoordigingen zal worden aangeboden.

Op vraag van PH.BVD zegt H.KA dat de zônes als zodanig zijn blijven bestaan. Bij ons moet de IJ.G.-diplomaat van deze categorie 48 uur tevoren vergunning vragen als hij zich buiten de zône wil begeven en in België ten minste 24 uur.

H.KA deelt nog mede, dat morgen de uiteindelijke tekst meebrengt. Zoals H.C mededeelt heeft de aanwezigheid van en de andere Belgen goed gewerkt op , die het liefst alles vrij had willen geven. Men verwacht protesten van de zijde van dië visumplichtige landen, zoals Israël, die niet IJ.G.-land zijn, en waarschijnlijk zal voor deze landen dan ook de visumplicht worden opgeheven.

PH.BVD deelt mede dat volgende week een "Heelsum" plaatsvindt voor politie en bedrijfsleven en dat hij H.KCP heeft gevraagd na te gaan welke BVD-ambtenaren in aanmerking komen daar aanwezig te zijn. Besloten is dat E IX 1, E XIII 1 en EOP 1 erheen zullen gaan.

PH.BVD vraagt of bij de andere afdelingen iemand is, die in aanmerking zou komen, iemand die er belang bij heeft dat hij de heren van de politie af en toe eens ontmoet.

H.B en H.C zullen dit op hun afdelingen overleggen.

Op vraag van H.D zegt PH.BVD dat op de bijeenkomst zullen komen commissarissen en korpschefs en Rijkspolitie-officieren, verder kabinet-chefs van de Commissarissen der Koningin en vertegenwoordigers van de krijgsmachtonderdelen.

H.D vraagt of het zin heeft dat de heer , als er beveiligingsambtenaren onder de mensen van de provinciale griffie zijn, hiervan op de hoogte wordt gesteld.

H.D deelt desgevraagd mede, dat hij met H.KO heeft uitgemaakt wie hij naar Heelsum zal afvaardigen, met het oog op de deelnemers uit het bedrijfsleven.

Voor de I.D.-vergadering van hedenmiddag heeft PH.BVD gevraagd of EOP 1 daar aanwezig kan zijn, aangezien het hem gewenst voorkomt dat deze mensen hem ook eens in onze kring meemaken en niet slechts als boodschappenjongen van de B.V.D.

20 september 1960.

2
UCHTENDEESPREKING op woensdag 21 september 1960

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.B~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : H.BVD

PH.BVD merkt op dat commissaris   bij de Burgemeester van Rotterdam nummer 1 staat als kandidaat voor Hoofdcommissaris aldaar en commissaris nummer 2 (notulen 17-8-1960).
Men spreekt er over dat   een fatsoenlijk man is en ons zeer genegen.
Hij is geen Rotterdammer....

PH.BVD deelt mede dat H.B gisteren een uitnemend verhaal heeft gehouden over de wijze waarop door ons onze gegevens worden geëxploiteerd. Voorgesteld is nu dat de I.D.'s een verhaal laten houden t.a.v. hun exploitatie, waartoe zij zelf een inleider zullen benoemen en als dit niet lukt commissaris   uit Vlaardingen zullen verzoeken dit te doen.
Een zekere guidance door ons is hun kennelijk niet onwelkom, aldus PH.BVD. Men had onze overzichten van de districten ter inzage gevraagd, waarop PH.BVD heeft verklaard deze liever niet uit handen te willen geven, zodat zij deze hier kunnen komen bekijken of ze van EOP1 in diens aanwezigheid ervan inzage kunnen nemen. Bronbeveiliging is hier namelijk geboden.

Naar aanleiding van de KB/N dagstaat spreekt PH.BVD zijn waardering uit voor deze nuttige achtergrondinformatie.
Op vraag PH.BVD zegt KB/N dat de voor K/CH relevante passages automatisch aan K/CH worden doorgegeven.

PH.BVD deelt mede, dat KB/G2 gisteren het gesprek met   tot een zeer goed einde heeft kunnen brengen.
Op vraag OVJ zegt KB/H dat KB/G2 maar niet heeft geïnformeerd waar al die stukken heen gingen - H.C houdt het er op dat dit de brandkast is en niet verder.

PH.BVD is gestuit op een rapportage van H.M. Ambassadeur in Moskou over het aldaar plaatsgevonden hebbende Oriëntalistencongres (notulen 1-8-'60)

- en wel -

en wel het volgende. Professor had met de Vereniging USSR - Nederland een ontvangst georganiseerd voor de Nederlandse deelnemers. Het bleek de heer dat de deelnemers van het werkelijke karakter van deze vereniging niet op de hoogte waren en daar te zijnen huize tevoren een ontvangst plaatsvond, heeft hij hen kunnen waarschuwen, zodat een deel van de deelnemers er niet heen gegaan is.

PH.BVD vraagt zich af waarom Mr. van Bureau Oost-Europa van Buitenlandse Zaken, de andere deelnemers hierover niet heeft ingelicht.

H.D gelooft dat dit als jong broekje de geleerde heren niet heeft durven zeggen en H.B merkt op dat waar zij ook gekomen zouden zijn in Moskou, zij in de vangarmen van de partij terecht gekomen zouden zijn.

H.C komt te spreken over een rapport van Mr. over de belemmerende maatregelen die de Russen nemen tegen bezoekers van de Westerse ambassades, door dezen te laten aanhouden door een voor het ambassadegebouw gestationeerde politiemann. Zoals de heer schrijft, hebben de Duitsers en de Argentijnen kans gezien dit te keren; de Argentijnen door in Buenos Aires dezelfde maatregel toe te passen, waardoor hij in Moskou werd opgeheven. De Duitsers hebben gedreigd met reciprociteit en de ambassadeur in Moskou pleegt zijn attaché's bezoekers op straat tegemoet te laten gaan, waarna de politiemann niet meer tot ondervraging durft over te gaan.

De heer wijst er op dat de maatregel in Moskou last oplevert voor die in Rusland woonachtige Nederlanders, die naar Nederland willen terugkeren.

H.C ^{overweegt} ~~overweegt~~ een mogelijkheid ^{van zijn} om met een paar landen af te spreken eveneens reciprociteit toe te passen.

H.C zal PH.BVD het betreffende stuk sturen.

H.D deelt mede dat DRES bij een bezoek aan de A.K.U. nog eens heeft gesproken over de briefing van mensen die achter het IJzeren Gordijn gaan (notulen 23-8-1960). De A.K.U. blijkt nu enige van deze mensen opgegeven te hebben, die regelmatig achter het IJzeren Gordijn reizen.

PH.BVD brengt onder de aandacht dat in november de cursus van het Defensie Studie Centrum gaat beginnen en vraagt of er gegadigden zijn. Generaal heeft hem indertijd aangeraden er voor te zorgen dat bij iedere cursus een deelnemer van de B.V.D. aanwezig is, zodat een zekere spreiding

moet worden toegepast.

H.D deelt mede dat DRES op de nominatie staat - de werkzaamheden zullen in de sectie zelf worden opgevangen.

H.C zal overwegen of het zin heeft CEF te sturen, hetgeen echter moeilijk is omdat hij een eenmanszaak heeft, die er echter aan de andere kant weer de reden van is dat CEF het gevaar loopt te vereenzamen en te verzuren, zodat afwisseling geboden is.

21 september 1960.

OCHTENDBESPREKING op donderdag 22 september 1960

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : H.BVD

Notulen gisteren:

H.C merkt op dat de op een na de laatste alinea van de passage over
Mr. hem te grote bevoegdheden in de schoenen schuift en notuleer-
ster stelt voor deze zin als volgt te veranderen:

H.C vraagt zich af of er een mogelijkheid is dat een paar landen afspre-
ken eveneens reciprociteit toe te passen.

H.B vestigt de aandacht op een bericht in de courant, dat volgend jaar alle
politieke gevangenen zullen worden vrijgelaten - dit zijn er circa 26.

H.KA leest een telegram van de heer Linthorst Homan voor, waarin wordt medegedeeld, dat de Euratom Commissie de keuze heeft laten vallen op de heer (notulen 28-5-1960). Daar het de aanwezigen niet geheel duidelijk is of hiermee is uitgerangeerd, wordt afgesproken dat H.B tegen laatstgenoemde zal zeggen dat hem gebleken is, dat alsnog wordt opgeroepen voor een keuring.

PH.BVD heeft een telefoontje gekregen dat komt voorstellen.

PH.BVD vraagt of bij het reizen van koeriers naar Brussel en Bonn voldoende coördinatie wordt betracht.

H.B deelt mede juist met H.KEB te hebben afgesproken dat BCP zich steeds in de eerste week van de maand naar Bonn zal begeven. Volgens hetzelfde patroon zullen de reizen naar Brussel worden geregeld.

H.C zal zich hiernaar regelen, bij C is dit systeem minder goed uitvoerbaar, omdat hier de gevallen vaak urgent zijn.

H.KA heeft in De Telegraaf gelezen dat Joop Zwart in de gevangenis blijft.

22 september 1960.

8

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : H.BVD

PH.BVD vindt het goed dat H.B eens een vergadering van de I.D.'a van de grote steden, die gisteren plaatsvond, heeft meegemaakt. Het nadeel van deze categorie is dat zowel commissarissen als hoofdagenten vertegenwoordigd zijn, die voor elkaar hun mond niet durven open te doen. H.B kreeg dan ook op zijn verhaal over exploitatie vrijwel geen responsie.

KB/N brengt onder de aandacht dat wij nog altijd met het probleem zitten van de Haarlemse politie in de -zaak. KB/N meent, dat alleen de Hoofdcommissaris is ingelicht en niet hoofdinspecteur . KB/N zal nagaan bij CRD wat er precies is gebeurd. Het is mogelijk, dat er bepaalde aanwijzingen zijn gekomen uit hetgeen in Duitsland heeft verklaard.

OVJ heeft gisterenavond van Mr. gehoord, dat de Nederlandse processen-verbaal klaar waren en wij deze zullen ontvangen, verder dat hij zojuist de Duitse processen-verbaal had gekregen, deze zou doornemen en ook aan ons ter inzage zou geven.

Joop Zwart zit voor de tweede 30 dagen (notulen 17-9-1960). Tijdens de laatste dagen van de eerste termijn die hij nog moest uitzitten, heeft het Hof de uitspraak van de Rechtbank vernietigd en OVJ meent, dat waar de zaak in de volgende 30 dagen nog wel niet zal voorkomen, de Rechtbank dan de termijn wel nogmaals zal verlengen en de zaak pas tijdens de derde termijn zal voorkomen.

PH.BVD deelt mede dat de P.G.-vergadering niets bijzonders heeft opgeleverd.

Sprekende over het bericht van de KB/N dagstaat, zegt KB/N dat dit vooral gezien moet worden als een poging van de oude EVC om weer contact te krijgen met de C.G.I.L.

OVJ merkt op dat wij op deze manier van de communisten in plaats van de prefectura's zouden horen, welke Italiaanse arbeiders communist zijn. Men vindt een en ander nog in een te pril stadium om mee naar Sociale Zaken te gaan.

H.C heeft tegen [ ] gezegd gehoord te hebben dat hij een oproep zal krijgen. [ ] bleek hiervan op de hoogte te zijn en vertelde desgevraagd dat hij de zaak al had opgegeven, maar 14 dagen geleden opnieuw een sollicitatieformulier kreeg toegestuurd, ditmaal in het Frans. Toen H.C had gezegd het aardig te vinden dat [ ] 's relaties dit zo hadden versierd, zei [ ] alleen maar te zullen gaan als hij in een pensioenfonds werd opgenomen. Daar is het hem namelijk om te doen. H.C meldt dit, omdat de zaak misschien toch nog terugdraait naar [ ], als [ ] zich zou terugtrekken. H.D gelooft niet, dat dit het geval zal zijn, maar veeleer dat men dan aan een andere kandidaat begint, vooral waar - zoals H.B opmerkt - er kennelijk over [ ] een slecht verhaal de ronde doet.

PH.BVD deelt mede, dat Admiraal Kist zeer tevreden was met de oplossing [ ] (notulen 17-9-1960).

H.B hoopt dat het inderdaad ook zo zal gaan, zoals [ ] tegen [ ] van de BID heeft verklaard.

H.B vraagt naar aanleiding van het [ ] -bericht uit de KB/N dagstaat of dit de uitvoering zal worden van het plan waar reeds eerder over gesproken is, namelijk om zaterdag om 12 uur te staken, waardoor een aantal schepen dat anders met had kunnen vertrekken, nu het weekend binnens moet blijven, zodat met een minimum aan kosten een maximum aan hinder is veroorzaakt.

Naar aanleiding van het bericht in de pers over de drie neger studenten, die boos uit Moskou zijn vertrokken, omdat naar hun zeggen aan de universiteit in Moskou een ernstige rassendiscriminatie bestaat, vraagt H.B zich af of dit geluid werkelijk representatief is. Wij hebben uit onze eigen berichten een *Tsoartgelijke* andere indruk hiervan gekregen, namelijk dat de Russen met deze mensen in hun maag zitten, omdat er moeilijkheden waren op het gebied van ras en meisjes, maar ook omdat zij door een gebrekkige vooropleiding niet in staat waren de colleges te volgen. De Russen zouden hen bovendien beschouwen als een stelletje kapitalisten. Mogelijk zijn de moeilijkheden met de gekleurde studenten mede aanleiding tot het oprichten van de Universiteit van de Vriendschap der Volkeren (notulen 12-7-1960).

23 september 1960.

OCHTENDEBESPREKING op zaterdag 24 september 1960

Aanwezig: PH.BVD - ~~H.KA~~ - ~~OWJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/H~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVB~~

PH.BVD is gisterenmiddag bij de heer geweest die het volgende
mededeelde.
Een cultureel accoord met de V.A.R. staat op stapel en zal binnenkort ge-
tekend moeten worden.

PH.BVD is bij Admiraal Kist geweest om hem op de hoogte te houden van de zaken die de samenwerking met de militairen betreffen en heeft hem het rapport over het incident Belgrado overhandigd. Dit incident werd eerst door de militairen geclaimed , daarin gesteund door Admi-
raal Kist die een onhandige opmerking bij Buitenlandse Zaken had gemaakt. Verder heeft PH.BVD gesproken over de security van Buitenlandse Zaken. Admiraal Kist verklaarde nooit antwoord te hebben gekregen op zijn brief aan (notulen 29-6-1960).

H.B. ziet in de courant dat de actie voor een neutrale vakbond in de Amsterdamsche haven wordt gevoerd door de O.V.B.
KB/N verwacht eerstdaags een rapportje hierover.

H.D. deelt mede -

PH.BVD overhandigt aan H.D het rapport van PH.D over zijn bespreking met
, o.a. over veiligheid verbindingen H.M. ambassade in Bonn.

H.D vestigt er de aandacht op, dat er een proefrechtzaak voor de Kanton-
rechter Haarlem aan de gang is over het maken van luchtfoto's. De Dienst
Luchtvaart van de Rijkspolitie heeft proces-verbaal opgemaakt tegen een
kleine maatschappij. H.D merkt op dat de kwestie van de vergunning voor
luchtfoto's eigenlijk gebonden is aan het hebben van een goede camera
- de toeristen laten zij nu lopen, maar H.D gelooft dat de hele zaak ram-
melt.

Een en ander is vrij onhandig in de Wet tot uitdrukking gekomen, aldus
H.D.

Algemene discussie over in hoeverre men zich over dit onderwerp nog druk
moet maken, nadat bekend geworden is wat men met camera's als die van de
U2 kan bereiken.

24 september 1960.

7

OGHTENDEBESPREKING op maandag 26 september 1960

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~OVJ~~

KB/N licht op verzoek van H.B zijn dagstaat toe. Aangezien de vergadering niet over genoeg vakkenmis beschikt om een en ander te kunnen beoordelen, besluit men de zaak te laten bekijken door de heer van B, waarna men zou kunnen overwegen actie te nemen. Wat dit betreft is men geneigd zeer voorzichtig te zijn daar de winst voor ons wel aanzienlijk moet zijn, willen wij onze bron hieraan opofferen.

KB/N memoreert dat H.BVD naar aanleiding van het geval van de "zwarte kassen" van Pegasus had gesuggereerd dat men met van de FIOD ging praten. kan echter niets doen zonder dat eerst door een rijksaccountant een onderzoek naar de boeken is gedaan. Over het aanwijzen van een of twee betrouwbare rijksaccountants hiervoor heeft CEF een notaatje geschreven, waarvan KB/N twee weken geleden een afschrift aan OVJ heeft gegeven. In deze nota stellen wij verder, dat een betrouwbaarheidsonderzoek moet worden verricht naar deze rijksaccountants. KB/N heeft er echter toch een hard hoofd in en memoreert een geval waarin de rijksaccountant bepaald niet meespeelde.

KB/N deelt mede dat de staking zaterdag in de haven niet doorgedaan is.

H.C deelt mede dat de heer
komt. H.C zal CS verzoeken de heer
brengen.

vanmorgen om 10.00 uur bij CS
om 10.00 uur bij PH.BVD te

PH.BVD gaat morgen en overmorgen naar Heelsum en H.KA zal donderdag gaan.

26 september 1960.

OCHTENDBESPREKING op dinsdag 27 september 1960

Aanwezig: ~~H.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N2~~

Afwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~OVJ~~

H.BVD bezoekt hedenmorgen Minister Toxopeüs, in verband met diens vertrek naar Nieuw Guinea en H.BVD's op handen zijnde vakantie. H.BVD wilde vragen of er van deze gelegenheid gebruik gemaakt kan worden hem dingen onder het oog te brengen, daar het contact met Mr. weliswaar veelvuldig is, met de Minister zelf daarentegen sporadisch. Eén onderwerp heeft H.BVD van H.KA opgekregen, namelijk de kwestie dat wij gevaar lopen door de B.E.G. te worden overspoeld, waardoor wij onze "grip" op het bedrijfsleven zouden kwijt raken. Op 26-9-1960 is een nota hierover geschreven aan de Secretaris-Generaal en H.BVD zou dan ook willen vragen of Mr. aanwezig kan zijn als dit onderwerp ter sprake komt. Volgens de nota is de Minister van Binnenlandse Zaken hier helemaal buiten gelaten en het is onbegrijpelijk dat ook van de afdeling van Mr. Mijliefv geen reactie gekomen is. Een tweede onderwerp waarover H.BVD wil spreken is de nieuwe aanstelling van de voorlichtingsfunctionaris van Binnenlandse Zaken, Drs. (notulen 3-9-1960). H.BVD heeft indertijd Mr. hierover opgebeld, maar de tijd is nu gekomen dat wij spijkers met koppen slaan. Het idee van een voorlichtingsfunctionaris is van Minister Toxopeüs zelf uitgegaan, dus zullen wij tegen hem moeten zeggen dat wat de B.V.D. betreft, dit niet zo kan en dat wij onze eigen relaties moeten houden. Desgevraagd verklaren H.B, H.C en H.D geen punt te hebben voor Minister Toxopeüs, zodat H.BVD zich kan concentreren op Nieuw Guinea en de twee bovengenoemde zaken.

H.BVD heeft in de ochtendbespreking van 22 september gelezen, dat H.B zich vaag herinnerde dat enige Polen hier zouden komen voor de Academie voor Beeldende Kunsten. H.BVD memoreert dat het bezoek van 10 à 12 Poolse studenten aan de Academie te Amsterdam indertijd de aanleiding is geweest tot onze - intussen geheel gestrande - actie inzake het opvangen van culturele bezoekers van achter het IJ.G. H.B is het hier volkomen mee eens - had alleen in gedachten een bezoek in het afgelopen jaar aan de Haagse Academie door enige Poolse jongelui.

H.BVD heeft het regeringsschrijven over Pegasus dd. 20 september 1960 met interesse gelezen, maar vindt het jammer dat in dit overzicht niet wordt gezegd dat de winsten van Pegasus een der belangrijkste bronnen van inkomsten zijn van de C.P.N. Dit is voor ons natuurlijk gesneden koek, maar kan niet genoeg naar buiten toe gezegd worden. Zoals H.BVD bij herhaling naar aanleiding van het stuk van Mr. Heldring in de rubriek "Dezer dagen" van de N.R.C. (notulen 6-8-1960) heeft gezegd: wie de boeken bij Pegasus koopt, kan ons niets schelen, maar wij zijn wel degelijk geïnteresseerd in Pegasus zelf, om bovengenoemde reden. Uit de uitlatingen blijkt dan steeds, dat het publiek niet weet dat Pegasus een van de belangrijkste bronnen van inkomsten van de C.P.N. is. Verder vraagt H.BVD zich af of bona fide boekhandelaars en uitgevers bestellingen van particulieren van communistische lectuur doorgeven aan Pegasus of via eigen kanalen deze in Rusland bestellen.

H.B meent dat firma's als Meulenhoff, die een grote export naar de Sowjet Unie hebben, zich voor de import niet tot Pegasus wenden. Een aantal dingen zal echter wel via Pegasus lopen, bestellingen bij kleinere firma's.

H.BVD wil de Minister op het C.P.N.-aspect van Pegasus wijzen. De indruk die door de rubriek "Dezer dagen" is gevestigd, blijft allicht enigszins bij de Minister bestaan en hij zal misschien aarzelen om de B.V.D. te vragen om verificatie, omdat hij denkt het ons hiermee moeilijk te maken. Spontaan weerleggen is dus de beste politiek. H.BVD vraagt verder om zodra er een mogelijkheid is, in B-rapportage die zich daartoe leent, te vermelden dat Pegasus een belangrijke bron van inkomsten is van de C.P.N.

Desgevraagd zegt KB/N2 dat hij nog geen toelichting kan geven op de schatting van 15.000 aanwezigen op het Waarheidzomerfeest, daar de bron niet helemaal duidelijk is.

H.B deelt mede dat De Waarheid er niets over vermeldt - het is echter dezelfde schatting als vorig jaar.

H.BVD vermeldt een bericht dat wij van de politie Leeuwarden hebben gekregen, dat een onderwijzer aldaar bezig was op te breken, omdat hij naar Nieuw Guinea gaat. De politie waarschuwt dat deze man niet alleen principieel dienstweigeraar was, maar dat hij bovendien lid van de P.S.P. is en zelfs een raambiljet had hangen.

H.BVD heeft dit gisteren op Directie Nieuw Guinea verteld aan de heer - wiens functie hem niet helemaal duidelijk is - in tegenwoordigheid van o.a. de heer , die plotseling juridisch adviseur van Directie Nieuw Guinea is geworden. Wij hebben vroeger de heer zeer tot ons genoegen meegemaakt in verband met allerlei personeelskwesaties, aldus H.BVD en ook nu was het verwonderlijk te zien hoe bruikbaar zijn adviezen waren, terwijl hij pas sedert kort daar zit.

De heren hebben het geval van de onderwijzer uitgezocht, waarbij bleek dat de man voor de Zending wordt uitgezonden, dus door de regering gesubsidieerd. Een P.S.P.'er in Nieuw Guinea die de jongens aldaar gaat opleiden in een geest die diametraal tegenovergesteld aan de politiek van de Nederlandse Regering is, verklaarde men niet te kunnen gebruiken. Directie Nieuw Guinea zal dus andere maatstaven moeten toepassen dan hier in Nederland, aldus H.BVD.

Desgevraagd verklaren H.D en KB/N2 dat het standpunt van de schoolbesturen in Nederland t.o.v. een dergelijke sollicitant varieert al naar gelang hun instelling. Overigens wijst H.B er op dat er een goede kans is dat wij niet op de hoogte zijn van het lidmaatschap van de P.S.P. zonder meer. Als de betrokkene echter rumoer om zich heen verwekt, komt hij bij ons wel te boek te staan.

Men memoreert dat dienstweigeraarsregistratie door ons indertijd gestopt is, onder het motto dat de militairen dit zelf moesten doen en H.D wijst er op, dat gegevens over dienstweigeraars altijd bij de militairen zijn op te vragen.

H.BVD gelooft dus dat wij voor Nieuw Guinea meer zullen moeten uitzoeken dan wij voor Nederland doen, hetgeen op zichzelf al voortvloeit uit de andere tekst van de Ordonnantie voor de Centrale Veiligheidsdienst in Hollandia, waar naast extremistische ook revolutionaire stromingen worden genoemd.

H.D legt nog uit dat wij de heer _____ voorlopig hebben aangehouden als sub BVA en dat mej. _____ hiervan op de hoogte is (notulen 22-8-1960).

H.B ziet uit de rede van Paul de Groot, dat deze waarschijnlijk in Moskou wat bijgesteld is. De rede maakt namelijk de indruk dat hij weer Chroestajoviet is geworden. Er komt een passage in voor die tegen Peking gericht lijkt.

H.C brengt verslag uit van zijn gesprek op Economische Zaken over de plaats gehad hebbende reis van 61 zakenlieden naar Moskou. Aangezien de heer _____ slechts zeer weinig tijd had, heeft H.C gesproken met Drs. _____

, die in het begin niet helemaal begreep waarvoor H.C kwam. Hij dacht dat H.C aanmerkingen had op de handel met Rusland als zodanig. De heer _____ bracht verslag uit over het bezoek van de missie, waarbij hij de indruk bleek te hebben dat de zaak heel erg goed georganiseerd was vergeleken bij vroeger en dat een aantal te verwachten hiërarchieke hindernissen verwijderd was. H.C had verteld wat ons _____

bekend is omtrent de geringe verwachtingen van de Russen omtrent de commerciële mogelijkheden voor Nederland. Dit meende de heer _____ t.a.v. de confectie-export te moeten tegenspreken. Hij had nl. de indruk dat de Russische regering het volk wel degelijk tegemoet wil komen in consumptie-artikelen op het gebied van de confectie en verder is de Russische kwaliteit van deze artikelen nog steeds van dien aard, dat import naar het Westen uitgesloten is. Verder geloofde de heer _____ dat de Russen ook hier hun koppel policy zullen trachten toe te passen.

De heer _____ vertelde dat _____ Stemmler Imex bezig is een tentoonstelling in Moskou te organiseren op het gebied van medische apparatuur (notulen 12-8-1960). Hij schijnt hiervoor de optische industrie De Oude Delft al te hebben gecharterd benevens enige andere firma's. Philips, die principieel geen zaken doet met Rusland, is niet van de partij.

Uit het verhaal van de heer   bleek wel dat verschillende mensen die op de lijst van deelnemers stonden, niet in Moskou waren geweest. Verder sprak hij over een zekere   , handelaar in toiletartikelen, die niet veel zaken had kunnen doen, omdat hij de hele dag fotografeerde en daarbij met rust werd gelaten.

H.D heeft uit de N.R.C. begrepen dat in het interview met Hupkes voor de radio door de Russen een poging was gedaan om het in de richting van de politiek te dringen. H.D vraagt zich af of de reactie van de heer Hupkes een gevolg is van een briefing door de ambtenaren die deel van de missie uitmaakten.

H.C heeft hier niets van gehoord en wijst er op dat   er slechts een week is geweest en de heer   hoewel een alleraardigste man, niet erg "minded" was.

H.C deelt mede dat de Marechaussee in een op Schiphol achtergelaten koffer stukken heeft aangetroffen, waaruit is op te maken dat de eigenaar vermoedelijk een Joegoslaaf is, die op weg was naar de vergadering van de Verenigde Naties.

27 september 1960.

Aanwezig: H.BVD - H.KA - OVJ - H.B - H.C - PH.D - KB/G - KB/N2

Afwezig : PH.BVD

H.BVD legt 19 bezoekerspassen voor de Amerikaanse kruiser BOSTON over, waarvan er drie naar afdeling D gaan en de overige aan de personeelsvereniging zullen worden afgestaan ter distribuering. Een willekeurige naam kan door de bezoeker worden ingevuld.

H.BVD heeft met Minister Toxopeüs in het bijzijn van Mr. de verschillende door hem genoemde onderwerpen besproken.

1.

2. H.BVD heeft verder gesproken over de persfunctionaris van Binnenlandse Zaken (notulen 3-9-1960) en uitgelegd wat voor relatie wij met de pers hebben. Minister Toxopeüs heeft hierop uitdrukkelijk gezegd dat de status quo van de BVD-relatie met de pers moet blijven bestaan. Bij het opstellen van de circulaire hadden zij helemaal niet aan de B.V.D. gedacht. "Wanneer ik in de toekomst het nodig acht in een soortgelijk geval als de SMIRNOV-zaak een persconferentie te houden, dan laat ik dit de heer doen en doe het niet meer zelf", had Minister Toxopeüs gezegd en hieraan toegevoegd dat de heer natuurlijk nooit kan worden ingeschakeld voor het doen plaatsen van artikeltjes in de pers als middel in de psychologische oorlogsvoering of om het communistische publiek voor te lichten. Wel vroeg Minister Toxopeüs of de heer een algemene uiteenzetting over de B.V.D. zou kunnen krijgen, omdat hij natuurlijk van

tallose persrelaties vragen zal krijgen over de B.V.D. Deze uiteenzetting, die H.KO zou kunnen houden, hoeft dus alleen maar de algemene lijn te geven en vooral geen details. Minister Toxopeüs heeft dit uitdrukkelijk opgedragen, aldus H.BVD.

Nauwelijks had H.BVD dit gesprek beëindigd of de heer belde de B.V.D. op om kennis te maken met H.BVD en toen dit op dat moment niet mogelijk bleek - om te vragen wie de perszaken gewoonlijk behandelt. Nadat hem de naam van H.KO was opgegeven met de vermelding dat deze afwezig was, is de heer , die naar zijn zeggen een dringende zaak te behandelen had, bij de heer terecht gekomen, waar hij een verhaal heeft gedaan over voor de B.V.D. beledigende mededelingen die zijn gedaan door ene aan het dagblad voor de Zaanstreek. Het betreft een emigratiekwestie waar twijfel is gerezen over de oorspronkelijke B.V.D. gegevens. Het dagblad heeft zich heel fatsoenlijk, rechtstreeks tot de B.V.D. gewend om hiervan mededeling te doen, maar op een of andere manier is deze brief onderschept door Drs. , die hem vervolgens twee weken heeft laten liggen.

H.KA zal de heer hier ontvangen namens H.BVD en met hem de zaak bespreken. Tevens zal H.KA hem mededelen dat hij van H.KO een verhaal over de taak van de B.V.D. zal krijgen en verder dat hij van H.KO zal horen wat voor relaties hij met de pers heeft.

3. Het gesprek over de E.E.G. migratie (notulen 9-9-1960) viel in het water, omdat Mr. de nota nog niet had gelezen. H.BVD heeft dus in het kort gezegd dat hij hoopte dat de Minister ermede accoord ging dat hij ook hier een finger in the pie zou claimen.

Minister Toxopeüs kon evenmin als H.BVD begrijpen hoe het mogelijk was dat Mr. Mijndrieff dit niet allang had geclaimed. H.KA kan hier dus in een gesprek met de heer op terugkomen, aldus H.BVD.

4. H.BVD heeft tenslotte gesproken over Pegasus en het stuk van Heldring (notulen 6-8-1960) en medegedeeld dat wij bezig zijn uit te zoeken of bona fide boekhandelaars en uitgevers bestellingen door particulieren van communistische lectuur doorgeven aan Pegasus of via eigen kanalen deze in Rusland bestellen.

H.B. deelt mede dat hij heeft kunnen vaststellen dat in ieder geval ^{niet} alle import via Pegasus gaat. Nog nader wordt vastgesteld hoe de gang van zaken precies is.

Minister Toxopeüs vroeg onthutst: "U vereenzelvigd de liberale gedachte toch niet met de N.R.C.?"

Men zegt dat de N.R.C. vleugel Van Riel en

Minister Toxopeüs vleugel Oud van de V.V.D. is.

OVJ deelt mede dat in Heelsum alles vlot verlopen is. Een aantal commissarissen van politie was aanwezig en voor het eerst een kabinetchef van de Commissaris der Koningin en vervangers.

De Hoofdcommissarissen van Groningen, Nijmegen en Haarlem hadden verstek laten gaan, omdat zij het niveau niet hoog genoeg achtten. Ook buiten de voordrachten om zijn veel gesprekken gevoerd, ook over de samenwerking met de politie, aldus OVJ.

OVJ memoreert dat wij hebben gesteld dat het nuttig zou zijn als spionagezaken en andere zaken die een veiligheidsaspect hebben, door de I.D.'s behandeld zouden worden. Daar bleken de commissarissen van de kleinere korpsen het niet helemaal mee eens te zijn, daar zij rivaliteit tussen de

verschillende diensten vreesden en ook omdat de I.D.'s er niet zo ópzitten. Tenslotte omdat de I.D.'s de routine van het rechercheurswerk wat kwijt zijn geraakt.

Het ligt misschien anders bij de grotere korpsen, waar de verschillende diensten afzonderlijke lichamen zijn die naast elkaar leven. Bij de kleinere korpsen daarentegen geloven de korpschefs dat zij het beste persoonlijk een coördinatie tot stand kunnen brengen.

PH.D deelt mede dat vrijdagmiddag hier komt om te spreken over de zaak

H.BVD meent aan dat het dan niet moeilijk zal zijn om het gesprek op en te brengen. Laatstgenoemde is vandaag opgeroepen.

Desgevraagd zegt H.BVD dat de heer Sassen niet meer heeft gereageerd op de brief waarin H.BVD antwoordt op zijn aantijging omtrent de uitzending van

H.B heeft tot zijn verbazing een bericht in De Waarheid gevonden, dat het dagelijks bestuur maandagmiddag de buitenlandse gasten van het Waarheid-festival heeft ontvangen. Wij wisten hier niets van, noch van schriftelijke boodschappen door buitenlandse communistische partijen. Blijkbaar hebben zij dus deze zelf meegebracht en vervolgens een verklaring afgelegd. H.B vraagt zich af of dit een nieuwe methodiek is.

KB/N deelt mede dat de stemming zowel bij de A.D.M. als de N.D.S.M. zeer geladen is en dat verwacht wordt dat donderdag de zaak plat gaat. Er zijn plannen om ook de haven in de staking te betrekken, terwijl verder ook ontevredenheid in de grafische en bouwvak heerst. Vanmiddag is de vergadering van de Vakraad en daarna van de Uniebonden. Van NVV-zijde verwacht men dat het NVV gedwongen zal zijn aan de staking deel te nemen. Ook het CNV heeft er zich in principe achter gezet. De KAB is de enige die er niet aan wil.

H.KA leest in het informatiebulletin van de R.A. een verslag van het bezoek van de Nederlandse zakenliedendelegatie aan de Vereniging USSR - Nederland. Dit is de Russen dus gelukt. De Orientalisten heeft H.M. Ambassadeur althans gedeeltelijk hiervan kunnen weerhouden (notulen 21-9-1960).

28 september 1960.

OCHTENDBESPREEKING op donderdag 29 september 1960

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~OVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.C~~ - ~~PH.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~

Afwezig : ~~H.BVD~~ - ~~H.KA~~

Notulen gisteren:

OVJ wijst er op dat het de hoofdcommissarissen van Amsterdam, Rotterdam en Den Haag zijn die het niveau van de Heelsumbijeenkomst te laag vinden. De hoofdcommissarissen van Groningen, Nijmegen en Haarlem zijn om een andere reden niet verschenen - waarschijnlijk zoals PH.BVD mededeelt omdat er een congres in Nice was, dat zij aantrekkelijker vonden.

H.B wijst er op dat op blz. 2 sub 4, 2e alinea het woord "niet" is weggelaten, dus: "H.B deelt mede dat hij heeft kunnen vaststellen dat in ieder geval niet alle import via Pegasus gaat".

PH.BVD vond de politiebijeenkomst in Heelsum geslaagder dan die van het bedrijfsleven, aangezien de eerste groep homogener was. PH.BVD en OVJ spreken er over dat de deelnemers van de B.V.D. zowel tijdens de voordrachten als gedurende borreluur en maaltijden teveel bij elkaar hokken, waardoor van de opzet van de anderen leren kennen, niets terecht komt.

PH.BVD heeft met juffrouw _____ gesproken, die zeide dat zij het aardig zou vinden als van de zijde van het Ministerie spontaan dankbaarheidbetuigingen zouden komen over de _____-zaak.

OVJ en KB/N delen mede dat het in de bedoeling lag dat na de vakantie OVJ voor E XIII en E IX de zaak nogmaals uiteen zou zetten en onder een kop koffie pluimen zou uitreiken.

H.C deelt mede dat op verzoek van H.E CRD lezingen voor E XIII en E IX heeft gehouden.

PH.BVD en OVJ zullen het pluimenaspect samen bespreken, waarna hun bevindingen aan het Ministerie zullen worden doorgegeven en de pluimen tijdens een speciale bijeenkomst kunnen worden uitgereikt.

H.B ziet in De Waarheid dat "de scheurmakersklik van Brandsen en Gortzak een fiasco heeft geleden", doordat het Hof hun hoger beroep tegen het opheffen van de beslaglegging van de girorekeningen van De Waarheid (notulen 23-7-1960) heeft verworpen.

In De Volkskrant staat d.e.t. dat het beslag op de postgiro wordt opgeheven, maar dat het beslag op de gemeentegiro gehandhaafd blijft. Het is dus niet duidelijk hoe de zaak nu zit en H.B vraagt KB/N. of dit nagegaan kan worden.

H.B deelt mede, dat de Vakraad Metaal heeft besloten de loonsverhoging inderdaad in te voeren. De bedrijven zullen haar niet doorberekenen in de prijzen, waartegen de bezwaren van de Minister hoofdzakelijk waren gericht. Een dergelijke toestand is nu ook in de suikerbietenindustrie, aldus H.B, die zich afvraagt wie de bedrijven kan beletten hogere lonen te betalen als werkgevers en werknemers het erover eens zijn.

PH.D heeft uit Heelsum vernomen dat reeds tevoren veel belangstelling bestond voor het onderwerp waarover DOB1 vanmorgen zal spreken, namelijk Bezoeken aan communistische landen. Van bepaalde zijde zal waarschijnlijk de opvatting naar voren worden gebracht, dat de Regering deze reizen achter het IJzeren Gordijn die toch niets opleveren, maar eens moet verbieden. H.C hoorde gisteren overigens, dat de "Leidse Fles" een fabriek in Leiden van bloedtransfusie-apparatuur voor 1 miljoen gulden heeft afgezet bij het laatste bezoek in Moskou.

PH.BVD deelt mede, dat Majoor _____ per 1 november districtscommandant van Den Haag wordt en dat in zijn plaats Majoor _____ komt, hetgeen volgens KB/G2 geen verbetering zal zijn. Men vindt het jammer dat _____ weg gaat. PH.BVD denkt dat _____ een volgeling van _____ is.

De BID kan niet buiten de Marechaussee en KB/G begrijpt nu waarom de Marechaussee-officieren van de Staf zo hangen aan intelligencewerk.

PH.BVD heeft _____ en _____ bij zich gehad en heeft ~~laatstgenoemde~~ na overleg met H.D enige éloges toegezwaaid. _____ is gelukkig niet pessimistisch gestemd en zei dat hij de steun had van _____. PH.BVD heeft _____ aangekondigd dat wij hem zouden willen hebben voor de bespreking met Hasselman. _____ zei dat het inderdaad te gek werd met de incidenten.

29 september 1960

OCHTENDBESPREKING op vrijdag 30 september 1960

Aanwezig: ~~PH.BVD~~ - ~~H.KA~~ - ~~QVJ~~ - ~~H.B~~ - ~~H.G~~ - ~~H.D~~ - ~~KB/G~~ - ~~KB/N~~
Afwezig : H.BVD

H.D geeft op verzoek van PH.BVD een verslag van de laatste dag van de Heelsum conferentie. De indruk die H.KA en H.D hebben gekregen van de deelnemers aan de conferentie is dat hun belangstelling sterk uitgaat naar ~~een voordracht over~~ de internationale ontwikkeling en het vraagstuk van een goede beveiliging van hun bedrijven naar de achtergrond wordt geschoven. H.D is dan ook maar matig tevreden over het resultaat van de conferentie voor wat zijn beveiligingszaken betreft. Overigens heeft hun levendige belangstelling en de ontwikkeling van de discussie volgens H.KA wel goed beantwoord aan het doel van de Heelsum-bijeenkomst.

~~In een gesprek van H.D met de heer~~ (PTT) had de laatste enige aanmerkingen op het medespel van de B.V.D. De B.V.D. zou volgens de heer meer bovenover moeten spelen dan onderlangs zoals nu gewoonlijk plaats vindt. H.D heeft hierin aanleiding gevonden om ~~zijn twijfel over~~ de beveiliging bij de P.T.T. uit te spreken en gezegd dat de voorschriften - getekend door de Directeur-Generaal - wel degelijk bovenover waren gespeeld. ~~H.D~~ vermoedt dat dit geschiedt in de brandkast van Generaal zal liggen en er verder niets mee gedaan wordt.

H.KA zegt in aansluiting aan de opmerkingen van H.D, dat ook andere deelnemers naar de B.V.D. hadden gewezen, zo had de heer de opmerking gemaakt, dat er voor het Russische spoorwegpersoneel 18 visa waren overeengekomen en er tenslotte 45 zijn verleend, t.a.v. waarvan H.KA hem duidelijk heeft gemaakt dat de verklaring daarvoor niet bij de B.V.D. zal moeten worden gezocht. Te vermelden valt nog, dat de heer speciale belangstelling toonde te hebben voor de debrifing.

PH.BVD meent dat de beveiligers die dit volgens H.D nodig hebben, niet in een Heelsum-sfeer zouden moeten horen wat er dan van hen verlangd wordt, maar daartoe dan maar eens bij de B.V.D. uitgenodigd zouden moeten worden zoals vroeger ook wel gebeurd is en hij stelt zich hiertoe beschikbaar. H.KA merkt op dat mogelijk aan zo'n dag een verhaal door KO gekoppeld zou kunnen worden.

PH.BVD heeft gisteren bezoek gehad van de heer . Op zijn vraag of een volgeling van was, had gezegd dat dit niet zo was, maar een goede van .

H.B leest in De Waarheid een denigrerend artikel - met foto's - over het lege pand in de Vondelstraat.

- H.B vraagt -

H.B vraagt naar aanleiding van de weigering tot verlening van visa aan de DDR-delegatie, die zou deelnemen aan het studentenfilmfestital "Cinestud" of de B.V.D. hierin is gekend.

H.KA zegt dat de B.V.D. hier niets mee te maken heeft. Oost-Duitsers krijgen geen travel document en kan hun dus ook geen visum worden verleend.

H.D krijgt hedenmiddag bezoek van de heer . Aangezien PH.BVD naar de vergadering van het CVIN moet zal hij geen gelegenheid hebben de heer te ontmoeten.

H.C doet nadere mededelingen van het bezoek van de heer aan Brussel. De heer zal voor een eventuele benoeming worden voorgedragen bij het "Comité de Classements". Bericht over de beslissing is over ongeveer twee weken te verwachten. De heer zou bij benoeming een proeftijd van een half jaar krijgen.

De heer heeft geen oproep gekregen en het is nu wel duidelijk dat hij geheel is weggedrukt.

H.KA heeft de begroting van 1961 ontvangen. Geen bijzonderheden.

30 september 1960.